

Peter Orlovskyról és szerelmünk történetéről

Az itt következő beszámoló a Straight Hearts' Delight című könyvben jelent meg, mely Allen Ginsberg és Peter Orlovsky szerelmes verseit és levelezésük válogatását tartalmazza (Gay Sunshine Press, San Francisco, 1980). Itt a levelek elsőszavaként szerepel, és egy interjúból dolgozták át, amelyet Allen Young készített 1972-ben.

Nem titkolom, hogy e szöveget hozzászólásnak szánom a melegéről folyó jelenlegi vitához. Aki nem érzi benne a szerelemért folyó harc humánusát, az nem ismeri ezt az érzést. Aki pedig megütközik néhány, nyomdafestéket állítólag nem tűrő szón, az vegye figyelem-

San Franciscóban találkoztunk először. Egy Robert LaVigne nevű festővel élt '54-ben. Az én életvitelem akkortájt nagyon szabályszerű volt, hogy kipróbáljam, milyen az: reklámügynökségen dolgoztam, öltönyt viseltem, a Nob Hillen laktam nagy, csinos lakásban egy Sheila nevű dzsesszénekesnővel, aki a reklámszakmában dolgozott. Kapcsolatunk nem volt egészen kielégítő. Némi meszkalint szedtünk, így hát megfordultunk a drogosok közt is.

Egyszer, amikor összevitattoktunk, egy éjszaka lesétáltam San Franciscónak abba a negyedébe, amelyet akkoriban Polk Gulchnak hívtak, és amelyre addig még sohasem figyeltem fel. Ma közismert meleg környék ez, egy csomó meleg bár található benne. Akkoriban inkább bohémok látogatták, művészies volt, de egy kicsit meleg is. Itt volt a Wentley Szálloda, a Sutter és Polk sarkán, és a Foster kávéház. Beültem a Fosterbe, késő éjszaka. Összefutottam Robert LaVigne-nyel, és nagy, érdekes, művészi beszélgetésbe bonyolódottam vele az általam ismert New York-i művészekről – Larry Riversről, de Kooningról és Kline-ről. LaVigne helyi, San Franciscó-i festő volt, én meg mindenféle költő, művészi újdonságot tálaltam fel neki New Yorkból.

Felvitt magához, hogy megmutassa lakását és festményeit. Négy tömbbel odébb lakott a Gough Streeten, egy lakásban, amelyben én is éltem sok éven át, és amelyet használok még ma is. Ahogy beszéltem, megláttam ott egy hatalmas, szép, lírai, hétszer hét lábnyi festményt. Meztelen fiút ábrázolt, szétvetett combokkal, lábánál néhány hagyma, kis görög hímez és heverőn. Csinos, tisztának tetsző fütyije volt, szőke haja, fiatal, csinos kis arca, és gyönyörű, nyílt tekintettel pillantott rám a vászorról. A szívem rögtön lüktetni kezdett. Megkérdeztem, hogy ki ő, és Robert ezt felelte: „Ő, ez Peter; itt van, ithon van.” És Peter ekkor hasonló, csak kissé félénkebb arckifejezéssel bejött a szobába.

Nem telt el egy hét, és Robert azt mondta, hogy elköltözik a városból, vagy szakít Peterrel, vagy Peter szakít vele. Megkérdezte, hogy érdekel-e Peter, mert akkor talán segíthetne. Ezt mondtam: „Óóó, ne gúnyolj.” Én már lemondtam az ilyesmiről. Túljutottam egy sorsdöntő szerelmen Neal Cassadyval, mely egy évtizeddel korábban zajlott le. Fáradt öreg kutya voltam, ami a szerelmi verecséket illeti, nem boldogultam, nem találtam életre szóló társat. És 1955-ben már huszonkilenc éves voltam, nem pedig húszéves kölyök, romantikus elképzelésekkel. Vesuvio bárjában ücsörögtünk akkor éjjel. Robert hosszan beszélgetett Peterrel, megkérdezte tőle, hogy érdekli-e a dolog, mintha csak házasságkötvető lenne.

Egyszer egy este felmentem hozzájuk. Beamentem Peter szobájába. Azt terveztük, hogy együtt alszunk éjjel nagy matracán, a padlón. Levetkőztünk és lefeküdtünk. Nem túl sok férfival hálтам addig. Sohasem adtam át magam nyíltan és maradéktalanul. Jack-kel vagy Neallel, olyan emberekkel, akik elsődlegesen heteroszexuálisak voltak, és akik nem fogadták el teljesen, hogy gyengédségünk szexualizálódik, az volt az érzésem, hogy rájuk kényszeríttem ezt; így hát mindig félénken vártam, hogy visszaszeressenek, és csak nagyon ritkán tettek e téren nagyon sokat. Ha megtették, olyan volt, mint a mennyei áldás. Ha ilyen viszonyba bonyolódasz, fura örömet/kínt érzel, abszolút veszteséget/reményt. Ha valakit leszopsz így, és gyönyőre lesz, az nagy érzés! És ha megérintenek egyszer, máris megolvad az élet teljes építménye, akárcsak a szív, a nemi szervek és a Föld. És akkor üvöltened kell.

Egyszóval... Peter megfordult (nagy japán köntöse volt rajta), kitérta fürdőköpenyét – meztelen volt –, körém terítette és magához húzott; és közel kerültünk egymáshoz, has a hashoz, arc az archoz. Olyan őszinte volt ez, olyan szabad és olyan nyílt,

hogy azt hiszem, először éreztem magam otthon egy fiúval. Ekkor, felbátorodva, megbasztam Petert. Ő sírt azután, én pedig megijedtem, mert nem tudtam, hogy mivel ríkatam meg, de megrendítette a pusztá tény, hogy a sírásig hatott rá, ami köztünk történt. Uralomra vágyó, szadisztikus részem azonnal legyezgette és erotikusan izgatta ez.

Azért sírt, mert felfogta, hogy milyen sokat adott nekem és hogy én milyen sokat követeltem, kérek és ragadok el. Azt hiszem, azért sírt, mert megpillantotta magát ebben a helyzetben, és nem tudta, hogyan keveredett bele; nem azt érezte, hogy ez rossz, hanem csodálkozott a furcsaságán. A sírás lehetséges okai között ez a legnyersebb falat.

Robert, aki hallotta és látta, ami történt, bejött, hogy egy kicsit megvizsgálja Petert. Én birtokosként viselkedtem, és ellöktem Robertet. Ettől furcsa bizalmatlanság támadt köztünk, ami eltartott egy vagy két évig, amíg karmáink végül megbékéltek. Ekkor ráébredt arra, hogy az is boldoggá teheti, amiye van; engem pedig a szerelem karmája nehezített el.

Peter elsődlegesen heteroszexuális volt mindig is. Azt hiszem, ez volt megrendülése-

be, hogy Ginsberg csak néven nevezte egy képmutató világban, ami emberi.

Még egy megjegyzéssel szeretném kísérni ezt a közlést. Mindig korlátoztam tartottam a kisebbségeknek azokat a jogvédőit, akiket csak a saját kisebbségük szenvedései háborítanak fel. Ginsberg személyében olyan jogvédő szól, aki, felülkerekedve a maga gay (meleg) szenvedéseire, valamennyi elnyomott kisebbség nagy polgárjogi harcosává és költőjévé vált. Akit ki akarunk rekeszteni a Teljességből, annak, ha nem akar elnyomorodni, a Teljesség ügyét kell elvállalnia. – E. I.

nek másik oka – szadisztikus bírvágyam súlya, miközben basztam őt. Mert először életemben nyílt valóban alkalmam arra, hogy megbaszzak valakit! Azt hiszem, ez megsebezte őt, engem pedig megborzongatott egy kicsit. Így hát mindezen még dolgoznunk kellett, sok-sok éven át. Ez néha kínos munka.

Talán még egyszer aludtunk együtt. Aztán New Yorkba kellett utaznom bátyám esküvőjére, '54 karácsonyán. Visszatértem, és hívásukra abba a lakásba költöztem, ahol ők éltek. Kialakult egy háromszög: Robert, én és Peter. Peter nem döntötte el, hogy akar-e tartósabb kapcsolatot kialakítani velem. Én Peterre életre szóló szerelemre szemeltem ki; teljesen átjárt és elbódított a szerelem – éppen erre az emberre van szükségem, gondoltam. Robert nem tudta, nem követett-e el hibát, látva, mi csoda életerős áradat buzdult fel bennem és Peterben is. És Peter megkezdte visszavonulását. Lebénította, hogy érte vetekszünk, és ráadásul nem volt biztos bennem és a kapcsolatunkban. Egyébként is a lányokat szerette alapjában véve, akkor hát miért heverészen velem, és miért akarja, hogy baszzam?

Ezért elköltöztem a Hotel Wentley mellől, és

kivettem egy szobát. Piackutató állásom volt. Az a tündöklő ötletem támadt, hogy mindazt a kategorizálást és piackutatást, amivel foglalkozom, be lehet táplálni egy gépbe, és akkor nem kellene többé összeadnom a különféle számoszlopokat. Felülvizsgáltam a cég munkamenetét, és így tüneményesen kirepültem az állásomból, mintha sose lettem volna ott. Aztán munkanélküli-segélyben részesültem.

Pszichoanalitikus kezelést kaptam a berkeleyi orvosi egyetem egyik elit részlegében. Igen jó orvos foglalkozott velem. Ezt mondtam neki: „Tudja, nagyon bizonytalan vagyok abban a tekintetben, hogy belemenjek-e valami mélyebb kapcsolatba Peterrel, mert hova vezethet ez. Megöregszem majd, és akkor Peter valószínűleg nem fog szeretni – csak átmeneti kapcsolat ez. Továbbá, ne legyenek heteroszexuális?” Ezt felelte: „Miért nem tudja, hogy mit akar? Mit szeretne tenni?” Én meg azt feleltem, hogy „Nos, a legszívesebben kivinnék egy szobát a Montgomery Streeten, abbahagynám a munkát, Peterrel élnék és verseket írnék!” Azt mondta erre: „Miért nem ezt csinálja akkor?” Azt mondtam: „És ha megöregszem meg minden?” Ő meg ezt felelte: „Ő, maga nagyon kedves ember; mindig akad majd, aki szereti magát” – és ezzel valóban elképesztett. Így hát mondhatnám: megengedte, hogy szabad legyek, és ne törődjek a következményekkel.

Igy hát vártam Peterre, és Peter, fenntartva a Gough Street-i lakást, elment tanulni. Megkaptam a szobáját, írni kezdtem, sokat írtam és vártam, vártam Peterre. Neal Cassady meg látogatott néhányszor. Lefeküdtem Neallel. Emlékszem az utolsó valóban vad együttléteink közül az egyikre – szeretkeztünk, mert saját szobám volt, ahol végül is otthon érezhettük magunkat. Meztelenül feküdt, én a fasznán ültem, és ugráltam fel-alá, hogy élvezzem.

És folyvást vártam és vártam Peterre. Semmit sem tervezhettem vagy szorgalmazhatam, mert az erőszak semmire sem vezetett volna. Túl bonyodalmassá váltak a dolgok ott, ahol Peter élt, így hát kivett magának egy szobát a Wentleyben, utcám túloldalán. Zavarodottság támadt köztünk és hidegség – nem tudtuk, hol a másik, és hogy mit tegyünk. Vártam, hogy döntsön valamiképp. Néhányszor ittunk kicsit, hogy meglássuk, túljuthatunk-e a mélyponton. Nem hálтunk együtt, bárhogy is vágytam erre.

Aztán egy szép napon az ágyban feküdt, és ismét sírásban tört ki. Azt mondta, „Rajta, tégy magadévá”. Megrendültem és megrémültem, olyannyira, hogy még csak fel sem állt. Nem tudtam, mit tegyek. Mindketten ruhában voltunk. Attól tartottam, hogy úgy értelmezne, mintha csak megbasznám megint, ahelyett, hogy egyszerűen egymáséi lennénk. Ez a helyzet megoldódott hamar, és összeköltöztünk egy North Beach-i lakásba. Egy szoba az övé, egy szoba az enyém, és egy hall is volt köztünk; és volt egy közös konyhánk. Mindketten élvezhettük tehát az egyedüllétet, de szerethettük is egymást, ha kedvünk támadt rá.

Nagyon szeszélyes volt, nagyon drága, nyájas, kedves és őszinte. De havonta vagy kéthavonta igen sötét, oroszos, dosztovjevskijes búskomorság tört rá, bezárkózott a szobájába és sírt több napon át; aztán vidáman és barátságosan előbújt megint. Egy idő múlva rájöttem, hogy a legjobb, ha nem zavarom, nem keringek körülötte, mint egy keselyű; hadd menjen át a maga jógáján.

A megoldásra akkor bukkantunk rá, amikor megállapodtunk házasságunk feltételeiben – azt hiszem, a belvárosi Foster kávéházban került erre sor hajnali háromkor. Ültünk és beszélgettünk egymásról, egymással, megpróbáltuk kitalálni, hogy mit akarunk tenni, mik vagyunk egymás számára, és mit akarunk egymástól, mennyire szeretem én őt, és mennyire szeret ő engem. Elértük azt, amit mind a ketten kívántunk.

Nekem volt már egy látomásos tapasztalatom: meghallottam Blake hangját, és megvilágosodásos vízióm támadt a világegyetemről. Neki is volt ilyen tapasztalata: sírva és egyedül ment fel a dombon kollégiuma felé, és látomásában úgy érezte, mintha a fák lehajolnának hozzá.

Ivan Csudai rajza

(Folytatás a 16. oldalon)

Peter Orlovskyról és szerelmünk történetéről

(Folytatás a 15. oldalról)

Így hát mindkettőnk szívében és agyában leülepedett valamiféle pszichedelikus, transzcendens, misztikus képzet.

Megesküdtünk egymásnak, hogy birtokolhat engem, a szellememet és mindent, amit tudok, és a testemet, és én birtokolhatom őt és mindazt, amit tud és a testét; és hogy odaadhatjuk a másikat magunknak, úgy birtokolva egymást, mint valami tulajdont, és hogy azt tegyük egymással, amit akarunk, szexuálisan és intellektuálisan, és addig kutasassuk egymást, amíg el nem érjük együtt a misztikus „X”-et, két egybeolvadt lelket emelve fel odáig. Megértettük, hogy amikor a mi, és főként az én erotikus vágyam végképp kielégült, nem semmibe vétel, hanem kielégítés útján, akkor csökken majd a vágy, a csimpaszkodás, a csökönyösség, az epekedés és vonzás; és végül mindketten felszabadultan, szabadon együtt leszünk a mennyben. Megesküdtünk tehát, hogy egyikünk sem megy be a mennybe, ha nem tudja bejuttatni oda a másikat is – olyan volt ez, mint valami kölcsönös bodhiszattva-eskü.

A bodhiszattva-eskü így hangzik: „Az érző lények száma végtelen. Esküszöm, hogy mindet megvilágosítom. A szenvedélyek száma végtelen. Esküszöm, hogy mindet kioltom, mindet levágom. A dharmra természet, a természet ajtai végesek. Esküszöm, hogy

belépek mindegyikén. Buddha ösvénye nagyon magas és hosszú és végtelen – esküszöm, hogy végigjáróm valamennyi útját – Buddha ösvénye végtelen, határtalan. Esküszöm, hogy valamennyin végigmegyek.” Érző lények, számtalanok, megszámlálhatlanok – számlálhatatlanok. Esküszöm, hogy megszámlalom valamennyit, megvilágítom egyenként valamennyit. Alapjában arra esküszik ez az eskü, hogy újjászületik, mint minden lény, egyik a másik után, mint minden kő, minden fűszál, és hogy egyszer vagy máskor a világegyetem minden egyedi részével egy leszek, és elfogadom minden részecske sorsát, hogy így mondjam.

Nos, ennek korlátozott, majdnem ösztönös változata volt a mi eskünk, hogy együtt maradunk bármilyen örök tudatban: ő hajlongó fáival, én Blake halhatatlanságlátomásával. Én intellektuálisabb voltam, így hát szellememet, intellektusomat ajánlottam fel; ő atlétikusabb volt és testibb, és a testét ajánlotta fel. Így hát egymást kézen fogva megesküdtünk: megteszem, megteszem, megfigérem? igen, megfigérem. Ebben a pillanatban egymás szemébe néztünk és valamiféle égi tüzet észleltünk ott, amely átkúszott rajtunk és fellobozott és kilágyította a teljes kávéházat és örök hellyé változtatta át.

Találtam valakit, aki elfogadja odaadásomat, és ő talált valakit, aki elfogadja odaadását, és aki már átadta magát neki. Ez a képzelet valóságos beteljesülése volt, egészen odáig, ahol a képzelet és a valóság egybeolvadt végül. Vágy világította be a helyiséget, mert beteljesült mindaz, amiről kilencéves korom

óta ábrándoztam, amióta először látogattak meg erotikus szerelmi fantáziáim. És ez az eskü áthatotta kapcsolatunk legmélyebb belsejét. Ez a kölcsönös tudat, ez a mennyei társadalmi szerződés érvényes, mert az akkori vágyak kifejezése volt, és valóra váltható. Ez valóban az alapvető emberi viszony – két ember átadja magát egymásnak, segíti egymást, és nem megy a mennybe a másik nélkül.

A Bhagavad Gitában található egy mitikus elbeszélés Arjunáról, aki eljut a menny kapujáig. Kis kutyája követi, ám itt azt mondják neki, hogy te bejöhetsz, de a kutyát nem hozhatod magaddal. Arjuna azt feleli, hogy nem, ha nem mehetek be a kutyámmal, akkor nem megyek be. Ugyan már, mondják neki erre, te bemehetsz, csak őt hagyd hátra, csak kutya ő. Azt válaszolja, hogy nem, én szeretem a kutyámat, és bízom ebben a szeretetben, és ha nem vihetem be ezt a bizalmamat, akkor miféle mennyország ez? És harmadszor is azt mondja, nem, nem, nem. Én kívül maradok, és beküldöm a mennybe a kutyát, de nem megyek be nélküle. Könnyek között fogadtam ezt meg neki, nem hagyhatom a kutyámat egyedül. És végül e harmadik visszautasítás után kiderül a kutyáról, hogy Krisna ő, a világegyetem legfőbb ura, maga az ég. Arjuna csak az eget akarta bevinni az égbe. És ösztöne helyesen járt el. És a mi ösztönünknek is igaza volt. Elégnek bizonyult ahhoz, hogy átségtessen nagyon nehéz időkön – helyzetünk, a beat nemzedék és a hírnév alakulásán, a társadalmi önazonosság változásán, ami a hírnévvel jár.

Kapcsolatunk 1954 óta tart. Feltételei iszonyatosan megváltoztak. Peter számos változá-

son ment át, egy ízben egy teljes évre elváltunk. És mindig visszatértünk egymáshoz. Számos fázison mentünk át: aludtunk más emberrel együtt, orgiákat rendeztünk együtt, kettesben aludtunk együtt. Mostanában Peter egy lánnyal hál. Nagyon ritkán fekszem le vele. De kapcsolatunk kiindulópontja a szeretet-teljes ragaszkodás. Nem szeretnék az égbe jutni, ha Petert egyedül kell hagynom a Földön; és ő sem hagyja el egyedül, ha betegesen fekszenek az ágyban, haldokolva, ősz hajjal, belférgesen, reumásan. Megsajnálja akkor. Olyan régóta ápoljuk kapcsolatunkat, hogy most már el is tudnánk válni, és nem volna ebből semmi baj. Azt hiszem, a karma döntött és elhasználdott egy bizonyos értelemben.

Az eredeti feltétel az volt, hogy megkapjuk egymást és birtokoljuk egymást, amíg a karma el nem használdók, amíg a vágy, a neurotikus ragaszkodás a kielégítés útján ki nem elégül. És volt kielégülés, de csalódás és örület is, mert ő a hatvanas évek közepén hosszú ideig kábítószeres tebolyon ment át, ami próbára tette kapcsolatunkat. Voltak olyan idők, amikor gyűlölködve üvöltöztünk egymásra, mint ez megesik a legrosszabb hetero- és homoszexuális házasságokban, amelyekben az emberek gyilkosságot forralnak egymás ellen a szívükben. Közben sok minden kiegyezett az ifjúság hamis érzelmeiből, az irreális csimpaszkodás, epekedés, vágyódások és függőségek. Így hát ő független most, én pedig független vagyok tőle. És mégis feszül köztünk valami független kíváncsiság.

(Eörsi István fordítása)

TÁRCATÁR

[Ez az én esernyőm?]

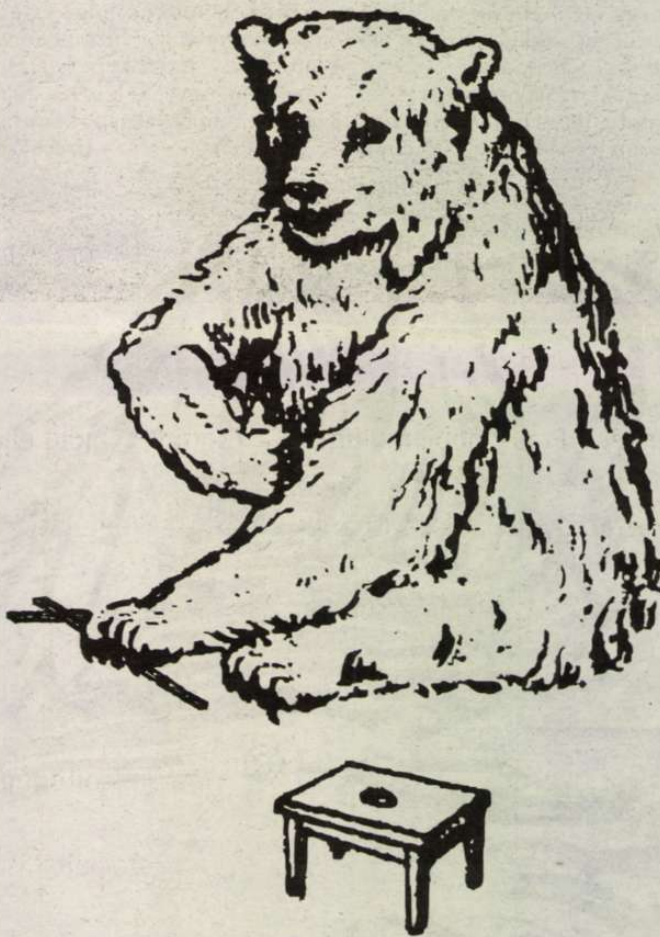
Ez az én esernyőm? Ja? Bocsánat, akkor tévedtem. Ja, hogy nem esernyő? Milyen szemüveg, itt senki se szemüveges, mindenki egészséges, ne mondjanak senkiről ilyesmit, hogy őt egy kórházba beutalni, mert tudják, hogy ott mi van? Megmondom, mi van, a Szolnoki patikus egy nagyon szép ember volt, kértem is tőle valériánt, de én mást nem veszek be, nekem ne hozzanak mindenfélét, mert a Kőváriné is a szülésbe halt bele, és mi az, hogy én legyek neki az anyja, hogy én más gyerekének, aki most meg ilyeneket kiabál utánam, amikor mégiscsak el kell menni, hogy mi van az illetővel.

Milyennel, nekem mindegy, de a káposztagyálut se hozták vissza, hogy ezzel, hogy ki lettek telepítve, és a Kirchbacher is felakasztotta magát, pedig tiszta új ruhája volt, jött szembe és mondtam is neki, hogy nahát, Lóji, ezt nem kellett volna azzal a drága kis asszonnyal csinálni, hiszen az úgy szeretete magát, és mégis elment azzal a tűzoltóval, és most meg lehet nézni a gyerekeit, ilyen panzió, meg olyan autója van neki, hogy csak kiszól belőle, hogy hová, hová, aranyoskám, de én egy férfinak se úgy, mert amíg nincs eljegyzés, addig én semmit be nem veszek, hiába hogy külföldi vagy akármilyen drága, hanem csak jövők és megiszom.

Já, nem, látja, nem iszom, csak beszélnem kell valakivel, az előbb itt volt, de most nem látom, mert mindig hordok magamnál egy sörnyitót, mióta a Szinotai Pista, nem ismeri? Hogy aszongya, hát nincs itt egy sörnyitő, és azóta se látta senki, pedig három gyerek, ilyen panzió, meg olyan káféfé, és ha csak egy szót szól az ember, hogy ki törölte ki a koszos seggeteket, akkor nem szolgálják ki az embert, hogy légótilalom, máskor meg hogy békekölcsön, sütőpor, és azt hiszik, hogy énnekem nincs meg a magamhoz való eszem, hogy hová kell állni, pedig ha nem hiszik, akkor csak kérdezzenek meg engem, hogy itt mindenki személy szerint hová jelentett, és kinek a felesége nem adta vissza azt a lisztet, ami egy milyen nagy érték volt akkoriban, hanem csak ha találkozzunk az utcán, akkor mindig, hogy megmérgezte magát, mintha én mondtam volna neki olyasmit, hogy ekkor meg akkor, hanem én megmondtam neki őszintén, hogy van a Gézus, csak ott meg az Iszakénak elromlott a rezsója, és akkor bevonulás, Királyhágó, de én mindig mondtam, hogy visszakapjuk.

Mit kapunk, hát én azt honnan tudnám, de nekem aztán semmit, mert azok is olyanok, hogy többet ártnak, mint használnak, és csak a pénzt költi rájuk az ember, pedig arra is azt mondták, hogy ez nem lesz olyan, aztán tessék, már ebből is öt-száz meg kétezres, kellett nekik a demokrácia, úgyhogy meg is mondtam a Kálmánomnak, hogy engem nem érdekel, hogy hová vitted a pénzt, mert biztos nőkhöz vitted, de akkor te én-hozzám hozzám ne merjél érni, mert énnekem te azzal, amivel a más nőket, ahhoz én utána már egy szót se, hogy még rossz-akarattól se mondhasd rám, hogy én is egy olyan vagyok, aki egyszerre többet is hiteget, és akkor követ köt a nyakába, meg a vonat alá fekszik, vagy hogy állítólag amiatt bolondult volna meg, amikor az már mindig is olyan volt, hogy egy kicsit, na, de szinte mindennap átjött, hogy ebből egy kicsit, most meg hogy jaj, aranyoskám, abból egy kicsit, mert éppen elfogyott, és azóta se egy levél, se egy Szabad Európa, mert voltak, akik hallgatták, és én csak azt kérdeztem tőle, hogy valami üzenet, hát mi másért mentem volna, és azt biztos, hogy nem azért viték, hanem csak kérdezzék meg tőle, hogy rögtön ki is engedték, akkor most az hogyan volt, hogy háromszor is nekiindult, és mindig visszahozták, és azt terjesztette, hogy ki miatt.

Mit ki miatt, hát én annak se mondtam semmit, csak annyit, hogy meglátjuk, mert mit lehet arra mondani, hogy olyan erőszakosan, hogy szinte letépi a kötést a fejről, hiába mondom neki, hogy Lacikám, mondom, ne nekem gyere te a vitézségi érdemmel, hanem a Margitkának, hogy ne mondjon nekem olyanokat, hogy én mit csinálok veled, meg senkivel se, mert az is ott verte le a vörös csillagot a többiekkel, és utána meg, hogy vegyük vissza, de hát mondom, hová, mert most már azt is megszüntették, és van helyette rengeteg mindenféle sütőpor,

Ivan Csudai rajza

hogy állítólag az is milyen egészséges, és ottan náluk úgy eszik, zacskóból, mert volt a Váncza-féle, de most az már megint van, és mit nyertek vele? Hogy most megint felállítják ugyanazokat a szobrokat? Első háború, második háború, ilyen hadsereg, abból is mindenféle, második, harmadik, hát én senkinek se mondtam, hogy vonuljon be önkéntesen, mert énnekem nem az számít, hanem hogy ne járjon más nők után, adja haza a pénzt, aztán felölem mehet a kocsmába, mert kell az a férfiembernek, hogy ne állandóan azon járjon az esze, hanem legalább az a kis öröme meglegyen, ha már úgyis meg van mondva, hogy menthetlen, mint a Józsi uramnál is, aki mindig is olyan kis nyeszelt ember volt, nem gondolta volna az ember, hogy az a nőkel így vagy úgy, pedig tudnék mesélni én itt mindenkiről, ki hogyan volt benne, táskában ki mennyit ki a kapun, csincsillafarm kinek miből, liszt, cukor, trafikot kicsoda, pedig nem is volt hadirokkant, ki hogyan a gyerekkori barátját az ávóval, meg a feleségét név szerint kivel, vagy a patika hátsó helyiségében szombat esténként, ugyebár, amikor zörgetek valériánért, párttitkárok, most meg mindegyik, hogy vissza Erdélyt, már bocsánat. Ja? Nem, én csak a kardigánomért, nem hagytam itt? Ja, nem volt? Mert ilyen pufajkában járatták az embert, aztán ez is csak úgy megmaradt, minek kidobni. Szóval nem?

Mit szóval, mit szóval, az, hogy volt egy karórám, azt is ittfelejtettem tegnap, és hogy a Sipola Matyi táskája vagy micsodája, unokanővére, az engem nem láthatott sehol, mert csak ide megyek, ha megyek, volt itt egy suszter, annak is mindene megvolt, rendesen megélt belőle, aztán tessék, bevezették ezt a többpártrendszer, és már mindenféle van, pedig annak idején jó volt mindenkinek a Váncza, és az én szegény jó Sándorom se azért indult sorvadásnak, hanem neki a vére volt olyan, hogy hát olyan volt, de ki sejtette azt előre, amikor annyira fogadko-

zott, hogy ő aztán soha, senkire még csak rá se néz, és akkor nem telik el egy év se, és máris le kellett annak is húzni a rolót, mert ilyen adó meg olyan járadék, hogy gondolom, hogy nem győzte azt mindet kifizetni, és közben pedig arra az emberre, akinek most nem akarom a nevét kimondani, de lényeg az, hogy akinek azt az egészet bizonyos fokig azért mégiscsak köszönhattuk, arra most miket mondanak, bár mondjuk az is megérte a pénzét, de nem az, hogy utána, mert azt én nem tűrtem volna, hanem előtte, az első felesége alatt, akkor volt az a sok kicsapongó életmódja neki, de meg is érdemelte, most nem azért, hogy ne temetsem volna el rendesen, pappal, munkás-örökkel, harangozással, magyar himnusszal, mindennel, de ott egy se volt, aki sírva ne fakadt volna, mert olyan egy jó ember volt, minden hibája ellenére, szegénynek, az öreg Janinak, hogy így mondjam, hogy ne legyen feltűnő, mert nekem ugyan se ingem, se gatyám, hanem a zománcozott merőkanalam, mert itt látták, amióta betette a lábát a Horváthné, aki igenis, hogy bele-taszította a férjét a sírba, de szó szerint, mert semmi se volt neki elég, és akkor még az én Jenőm is kellett volna, de csak azt próbálta volna meg, hanem erre akkor bosszúból, hogy én milyen jóban vagyok a Borókai pappal, pedig nekem azóta, hogy az elsőáldozó ruhám akkor olyan sáros lett, mert igenis, hogy eles-tem, és nézem a zománcos merőkanalat, és sehol, mert bosszúból elvitte, és piszkosan hozta vissza évek múlva, amikor hogy csak jaj, valahogy bejuttassam, de megmondtam neki, hogy inkább a saját férjét sirassa, mert én a politikával nem foglalkoztam soha, hanem csak azok olyan idők voltak, hogy kellett, hát azt ő is tudja, hogy mindent kellett, úgyhogy engem aztán jelenthet akárhová, mert én csak megcsúsztam a sáros utcán, anynyi történt, és akkor máris ugrott oda a Jenő, hogy látod, kellett neked fehér menyasszonyi ruha, most aztán megnézheti magát a Belezsnainé, mert nem volt ki neki az éve, és a drágalátos gyerekei meg, akik ilyen panzió meg olyan virágkötészet, lopott virággal, azok feléje se néztek.

Milyen sütőpor, hát nincs énnekem semmi bajom, csak az, hogy az érfalakkal valami, de nem úgy, hogy működésileg, mert mindenre emlékszem, volt egy fésűm, idetettem, most meg nincs itt, hogy elment Lövőre, zászlóatadásra, azt mondták, pedig azzal elbeszélgettem volna szépen barátságosan, hogy amikor ezek ketten hazajöttek részegen, akkor most hogy vallja be, hogy a Pék Rozinál voltak, mert úgyis tudom.

Az Elek, az hogy halt volna már meg, hát tegnap láttam az utcán, igaz, hogy szokás szerint be volt rúgva, de a saját két szememmel láttam, hogy vitte a transzparenst, mert már régen vége volt a felvonulásnak, ő meg a transzparenssal a vállán jött errefelé, aztán gondolom, itt is felejtette, nem az az? Hát jól van, bicikli, akkor lehet, hogy azzal, mert az meg egy olyan, hogy egy szót nem szólt volna az emberhez, hogy legalább hogy vagy, hanem csak nézett a vérekes zemeivel.

Nem iszom, látja, hogy nem iszom, csak ittfelejtettem a kulcsomat, azért jöttem, másért miért, hát én soha életemben egy csepp alkoholt se, pedig szegény apám nagyon erőltette volna, Isten nyugosztalja, hogy már ilyeneket is lehet mondani, mert az egy nagyon vallásos ember volt, nem volt nap, hogy ne azzal kezdte volna, hogy a templomban tíz miatyánkot, tíz üdvözlégyet, csak hát mégis a mája vitte el szegényt, úgyhogy hiába volt, be kellett lépni, mert nem nézték jó szemmel, hogy mondták, hogy be kell lépni, és akkor nem lépett volna be az ember, de ma már más világ van, mert anélkül engem nem vihetnek be sehová, hogy én alá ne írtam volna a papírt, hogy szabad elhatározásból, holtomiglan, holtáiglan, és a házassági hűségnek a szentségét meg nem szegem, vagy különben sújtson le rám a párt haragja, ámen, és hadd nézzem csak, a cekkeremet se felejtsem itt, mint a múltkor, mert még boltba is kell mennem. Ja, bocsánat, milyen fűró-gép, hát már itt is munkaverseny van? Na, akkor én osztok, szorok, kerekíték, minden jót kívánok, erőt, egészséget, gyálázatos aljanépség, hogy rohadnátok meg, ahol vagytok.

[Következik: Csak kinéztem]

Szűj Fereny